

גליון נושא: 'ריפוי באמצעות מח אחד'

בס"ד, יום ג' פרשת נצבים, כ"ד אלול תשע"ו. דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות. פסחים דף קיג: לעורר לב המעיין בלבד, ואין לסמוך על הדברים 'הלכה למעשה'. נתנם על ידי החפץ בעילום שמו - לאוקמי שכינתא מעפרא.

פנינים

פה מפיק מרגליות

ידוע ומפורסם שיעוריו של הג"ר מנשה ישראל רייזמן שליט"א - פה מפיק מרגליות. לפני הרבה שנים החליט ר' מנשה ישראל להכנס לעובי הקורה ולברר נושא מורכב זה ומסר על זה 'סדרת שיעורים' (ליל שישי ג' אלול תשע"ג ואילך) מקיפים ומסכמים בעניין מטוטלת, כישוף, מח אחד, וכל סוגי המיסטיקה המצויים. גם בארגון הקירוב 'הידברות' הוא הסמכות התורנית אליו מפנים את כל השאלות בנושאים מסועפים אלו.

בהקדמה לשיעור הוא מספר, כבר יותר מ- 10 שנים אני חוקר בודק ודורש את כל הנושאים הקשורים לנושא זה, וכן בגדרים ההלכתיים של המצוה היסודית המפורשת בתורה (פרשת שופטים דברים יח יג) תמים תהיה עם ה' אלהיך: והוסיף, "נדמה לי שבמרוצת השנים הספקתי לראות את כל הספרות התורנית שנכתבה בנושא זה".

הוא מוסיף - כיום העולם נהפך לכפר גלובלאי קטן, וכל מה שקורה באי נדח יודעים עליו מיד בכל העולם, ממילא נכנסו כל הדברים המיסטיים שיש בכל קצוות תבל גם אצל ציבור המדקדקים במצוות, שיש כיום המון מטפלים בשיטות שונות, וצריך לברר כל דבר האם הוא מותר או לא.

לשמיעת השיעורים במערכת השיעורים הממוחשבת של 'קול הדף' חייג 02-6400000, עם המענה הקש 2 לבחירת שפת האידיש, כעת הקש 03-2-5-8-3 להשמעת נושא זה, במאגר נמצא כרגע 21 שיעורים - הקש את מספר השיעור הרצוי.

השיעורים נמצאים גם במאגר הממוחשב של 'קול הלשון', להשמעה חייג 03-6171111 ❖

אין שואלים בכלדיים

בגמ' (פסחים דף קיג:) אמר רבה בר בר חנה אמר רבי שמואל בר מרתא אמר רב משום רבי יוסי איש הוצל מניין שאין שואלין בכלדיים, שנאמר (דברים יח יג) תמים תהיה עם ה' אלהיך.

כלדיים: לדעת רש"י (ד"ה בכלדיים) כלדיים זה בעלי אוב. ותמה הרשב"ם (ד"ה כלדיים), הרי על בעלי אוב יש פסוק מפורש אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱבֹת (ויקרא יט לא). ותירץ בשו"ת הרשב"א (מיוחסות רפג, הובא בב"י יו"ד קעט) דהאיסור לשאול בעל אוב קודם מעשה ומבקש מהם שיעשו מעשה וישיבו לו תשובתו. אבל אם כבר עשו באוב, אין איסור של שאלת אוב לבקש להם שיגידו לו מה שמעו, ועל זה חידשה הגמ' איסור משום 'תמים תהיה'.

לדעת הרשב"ם (ד"ה כלדיים) כלדיים פירושו חוזים בכוכבים. ותוס' (שבת קנו:) דייק כן מהגמ' שם. והביא את הספרי שאין שואלין בגורלות משום 'תמים תהיה'. וגורלות וחוזי בכוכבים חדא מילתא הוא.

דין זה נפסק להלכה בב"י ובשו"ע (יו"ד סימן קע"ט סעיף א'), אין שואלים בחוזים בכוכבים ולא בגורלות, שנאמר תמים תהיה עם ה' אלהיך. וכ"ש דאסור לשאול בקוסמים ומנחשים ומכשפים (פסקי מהרא"י סי' צ"ו).

1. דברי הראשונים

נחלקו הראשונים האם 'תמים תהיה' הוא מצות עשה. לדעת הרמב"ן (סה"מ שכחת העשין מצוה ח', דברים יח ט), תמים תהיה הוא מצות עשה, שנייחד

לבבנו אליו לבדו ושנאמין שהוא לבדו עושה כל, ולא נדרוש מהוברי שמים. ואם נשמע דבר מהם נאמר - הכל בידי שמים, כי הוא משנה מערכת הכוכבים והמזלות כרצונו. וכן מנוהו מוני המצוות; הבה"ג (עשין קמד), והסמ"ק (סימן י'), והיראים (סימן תלא, כא).

אולם לדעת התרומת הדשן (פסקים וכתבים סימן צו) בדעת הרמב"ם, והגרי"פ פערלא (בביאורו לסה"מ לרס"ג סוף לא תעשה יח) בדעת הרמב"ם ובדעת רס"ג, וכן דעת המהרש"ל (בשו"ת סימן ג' וביש"ש חולין פ"ח סימן י') שאינו מצות עשה ואינו איסור ממש וקרא אסמכתא בעלמא, ועיקרו בא להבטחה שכאשר אתה תם - חלקך עם ד' אלוקיך.

נחלקו הראשונים האם יש ממש בכל הכוחות שהגויים סומכים עליהם. דהנה כתוב (דברים ד יט) אֲשֶׁר חָלַק ד' אֱלֹהֵיךָ אֶתְּם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם: וידוע מה שכתב הרמב"ם (הלכות עבודה זרה פרק יא הלכה טז) שכל הדברים האלו כולן דברי שקר וכזב הן, ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להמשך בהבלים אלו, ולא להעלות על לב שיש תועלת בהן. ועל דרך זה כתב הרמב"ם דאין כח בכישוף ואין סכנה בזוגות שהכל כזב, כדברים אלו כתב הרמב"ם בפירוש המשניות (סוף מסכת יומא). וכתב על זה הגר"א (יו"ד קעט ס"ק יג) שהפילוספיא הטעתו. ואמר בשיעורו הגרי"ש אלישיב זצ"ל (הערות למסכת פסחים דף קט: ד"ה דאתי בה לידי סכנה) שזה הפעם היחידה שהגר"א מתבטא כך על הרמב"ם. והוסיף הגרי"ש שהרמב"ם פירש את כל הסוגיא של זוגות, שמכח הדמיון ניזוק.

אולם נחלק הרמב"ן (דברים יח ט) שהכשפים והקסמים שאסרתם תורה יש בהם ממש. וכאשר ברא הקב"ה הכל יש מאין, עשה העליונים מנהיגי התחתונים אשר למטה מהן, ועשה עוד על הכוכבים והמזלות מנהיגים מלאכים ושדים שהם נפש להם. והזכיר את שיטת הרמב"ם - ורבים יתחסדו בנחשים לומר שאין בהם אמת כלל, כי מי יגיד לעורב ולעגור מה יהיה. ואנחנו לא נוכל להכחיש דברים יתפרסמו לעיני רואים. ורבותינו גם כן ידו בהם. אלא פירוש המצוה של תמים תהיה עם ה' אלהיך - שנדרוש העתידות רק מבורא עולם, המשנה מערכות הכוכבים והמזלות כרצונו, מפר אותות בדים וקוסמים יהולל. ונאמין שכל הבאות תהיינה כפי התקרב האדם לעבודתו.

2. להבין ולהורות

בכדי לדון ולהורות מה הדין במגוון סוגי הרפואה האלטרנטיבית, תחילה צריך לברר אופן פעולתם ואז אפשר לדון מה הדין. והנה גם לשיטת האוסרים, אין חשש ללמוד איך זה פועל כדי להכריע את הדין, כמפורש בגמ' (שבת דף עה.) לא תלמד לעשות (דברים יח ז) - לעשות אי אתה למד אבל אתה למד להבין ולהורות. ופירש רש"י שתוכל לעמוד בהן, ואם יעשה נביא שקר לפניך עניני נחשים וקסמים תדע שהוא מכשף. עוד מבואר ברש"י (על התורה, דברים יח ט) כלומר להבין מעשיהם כמה הם מקולקלים, ולהורות לבניך לא תעשה כך וכך, שזה הוא חוק הגוים.

'קינסיולוגיה' (Kinesiology)

3. מה זה 'קינסיולוגיה'?

'קינסיולוגיה' יישומית היא תורה בעלת ענפים רבים, שהתפתחה בשנת תשכ"ד (1964) ונקראה 'מגע בריאות'. בשנת תש"ל (1970) הקינסיולוגיה נחלקה ל'קינסיולוגיה' יישומית, חינוכית, 'מח אחד' ועוד. אחת מהנחות היסוד הבסיסיות של ה'קינסיולוגיה' היא שהגוף זוכר הכל. כל אירוע וכל דבר שאנו חווים נרשם בזיכרון בתת מודע, גם אם איננו במודע (כיוון שהיינו צעירים מידי או מכל סיבה אחרת).

ככל שיטות הטיפול ההוליסטיות, גם שיטת ה'קינסיולוגיה' רואה את האדם כמכלול של גוף רוח ונפש שאינם נפרדים. הנחת היסוד היא כי התת-מודע הוא המפעיל את האדם, ושולט בהתנהלות היומיומית - באופן לא מודע. הטיפול נועד להעלות מהתת מודע להכרה ולמודעות, את החוויה שנשארה "תקועה" בגוף כדי לגרום למטופל לשחרר אותה.

שיטות ה'קינסיולוגיה' עובדים על הרובד הרגשי, ומחלחלים לאט לאט לרובד הפיזי. ולוקח הרבה זמן לראות שיפור רציני ברובד הפיזי.

4. מה זה 'מח אחד' (one brain) ?

'מח אחד': אחד הענפים הבולטים ביותר בשיטה של 'קינסיוולוגיה יישומית', הוא 'מח אחד'. בה שואלים שאלות, ומקבלים תשובות ואינפורמציה באופן לא מילולי מהגוף על ידי בדיקת שריר עדינה, באמצעותה ניתן לזהות ולטפל במהירות במקור הבעיה וכן בדפוסי התנהגות וזיכרונות מודחקים הקיימים (מודע, תת מודע, ובגוף עצמו). ניתן לשחרור מתחים גם אצל ילדים קטנים, או מבוגרים המתקשים בתקשורת מילולית.

אבחון (גילוי מקור המתח): השאלה מתבקשת, איך זה עובד? ובכן; שלב האבחון עובד כך, המטפל יכול לאבחון בעיות רגשיות ורפואיות אצל המטופל, על ידי תקשורת באמצעות שרירי הגוף

שלו המקבלים "הוראות" מהשריר שבמרכז המוח. המטפל שואל שאלות ומקבל תשובות על ידי השריר, אם השריר קשה התשובה שלילית. אם השריר רך התשובה חיובית, (כלומר כאשר התת מודע מרגיש שזה האמת, השריר מרפה את עצמו).

טיפול (שחרור המתח): באמצעות בדיקת השריר אפשר לטפל ולרפא, ולהקל על מצבים לא נעימים, כגון; לחץ, כאב, חרדה, שיפור ביצועי למידה, תיקון מערכות יחסים, והשגת תחושת בריאות ורווחה.

בתהליך השחרור מבצעים שינויים מהותיים - פתיחת חסימות אנרגטיות, פתיחת צ'אקרות ומרידיאנים המאפשרים ריפוי גוף ונפש ובכך מאפשרים שינוי ושחרור דפוסי התנהגות, מעבר מרגשות חסומים לרגשות מעצימים, והשבת הסמכות והבחירה לאדם.

שליטה מרחוק: מטפלים מומחים יותר יכולים לתקשר באמצעות השרירים של המטפל עצמו, מכח העובדה שקיים חיבור רוחני בין אנשים, ולצורך העניין המטפל נהפך לאדם אחד עם המטופל, וכך הוא יכול להגיע למוח שלו. מכח זה

המטפל מצליח לתקשר ב'שליטה מרחוק' עם אנשים שאינם נמצאים אצל המטפל, על ידי אבחנה בקרוב משפחתם הנמצא לפני המטפל, וכך נוצר התחברות רוחנית אל המטופל.

5. תרפיית שלושת המימדים (3D Therapy), ועוד.

אותו דבר: 'שיטת שלושת המימדים' מבוסס על עקרונות דומים לשיטת 'מח אחד'. בשלב האבחון זה פועל ממש באותה צורה, ההבדל קיים בעיקר בשיטת הטיפול. שלושת המימדים נקראת כך, על שם השיטה בה מתיחסים לתודעת האדם ה"בנויה" משלושה מימדים; תודעה, אנרגיה, וחומר (גוף). מכיון שמקור מחלות הנפש והגוף מקורן בתודעת האדם. לכן בתרפיית שלושת המימדים: פועלים לאיזון הגוף/הנפש מהשורש התודעתי שלהם.

מנהג ישראל תורה

רפואה אלטרנטיבית

מודעות: לצד הרפואה הקונבנציונלית הנהוגה משנים קדמוניות, בעשרות השנים האחרונות נכנס חזק במודעות כלל הציבור, מושגי יסוד של הרפואה האלטרנטיבית (הנקרא גם רפואה משלימה), עד שישנם כיום קופות חולים שחלק מ'שירותי הבריאות' המוענק למבוטחים הוא רפואה אלטרנטיבית.

ישנם שיטות עם הצלחה מוכחת של 90-100% ריפוי. יש שיטות עם הצלחות מועטות יותר 30-40% ריפוי, ויש שיטות שבכלל לא הוכיחו את עצמם. יצוין שאין שום שיטת ריפוי בעולם, קונבנציונלי כמו אלטרנטיבי, עם 100% ריפוי תמיד בכל מצב (ש.א.).

תופעה זו לא פסחה על הציבור החרדי, כאשר המידע המדובר הוא נושא הנלמד בהשתלמויות למורות. כמו כן מצוי כיום בהרבה ריכוזים חרדיים עשרות מטפלים בשיטות שונות ומגוונות, והמון פציינטים שמגיעים לקבל מרפא לנפש ולגוף.

חובה לברר היטב כל דבר, האם סוג הטיפול המסוים אסור או מותר. במאמר הנוכחי נתמקד בשיטה הטיפולית הנפוצה מאוד בזמננו - 'מח אחד', שהוא ענף מתורת ה'קינסיוולוגיה'.

מטפלים מומחים מבהירים: כל השיטות הידועות בשנים האחרונות - 'מח אחד', אייפק, שלושת המימדים, שיטת האלף בית; כולם וריאציות שונות לאותה שיטת טיפול. אופי הטיפול מבוסס על אותם יסודות, המשולבים - מרפואה סינית, הילינג, 'קינסיולוגיה', 'פיזיולוגיה', ו'פסיכולוגיה'. בכל גישה הדבר נעשה בצורה שונה מעט. (שונה יותר, שונה פחות). יש עוד ענפים לגישות אלו והם שיטות 'ליפ', 'מגע בריאות' ועוד (ש.א.).

כעת צריך לדון בגדרים ההלכתיים של כל דבר, ולברר מה דעת גדולי ישראל בנידונים השונים.

דעת האוסרים

6. חמש איסורי תורה!

אל תפנו: החיבור המקיף הראשון שפורסם על חומרת נושאים אלו, הוא קונטרס 'אל תפנו' (85 עמודים) שיצא לאור בשנת תשס"ה תמצית שיעורי הג"ר יצחק שטיין שליט"א מו"ץ בקהילת פאלטיטשאן וראב"ד דבד"צ בית תלמוד להוראה קארלסבורג. שם כתוב (עמוד כז) שאסור להתרפאות ב'מח אחד', מכיון שמקור השיטה הומצאה על ידי שני גויים מכשפים נוצרים כופרים ומסיתים ומדיחים, שכל חפצם להרבות טומאה בעולם, ובמקורו פועל בכח העבודה זרה על ידי לחש, ואף כשאינו אומר את הלחש יש כאן אביזריהו של עבודה זרה. ולכן יש ב'מח אחד' וכל הדומה לזה, חשש לחמש איסורי תורה!

1. לאו דקוסם קסם. 2. עשה של 'תמים תהיה'. 3. דרכי האמורי מצד ובחוקתיהם לא תלכו, או מצד ולא תעשה כמעשיהם. 4. איסור התרפאות מעכו"ם שהוא מין. 5. שאר איסורים; קריאה בספרי עבודה זרה וכפירה ומינות שלהם. התחברות עם הכופרים בעת הלימוד מהם. חילול השם כאשר אפילו הגויים הדתיים המאמינים בבורא עולם מתנגדים ומוחים על זה. אונאה וגניבת דעת שבאמת אינו מועיל, ואיך לוקח כסף על הטיפול.

כעבור מספר שנים בשנת תש"ע, יצא לאור ספר **לא נחש ביעקב** (109 עמודים) שהתחבר על ידי הג"ר **נועם אלימלך ארן** שליט"א מלומדי ביהמ"ד כולל חזון איש בבני ברק, בו הביא את דעות הסוברים שאסור להתרפא על ידי 'מח אחד'. הספר מעוטר בהסכמות מאת הג"ר **ניסים קרליץ** שליט"א, והג"ר **משה שאול קליין** שליט"א.

ביום טו כסלו תשס"ז פורסם מכתב (מצו"ב) של הג"ר **דוד אריה מורגנשטרן** שליט"א בשם הגרי"ש **אלישיב זצ"ל** שאסור להשתמש ברפואות אלטרנטיביות שמקורם בדעות עובדי עבודה זרה ויסודם בפעולות כוחות לא טבעיים, אלא אם כן אפשר להוכיח שהוא עובד בדרך הטבע. ויש לחוש בזה משום קוסם קסמים מעונן ומנחש, או משום דרכי האמורי. וק"ו אם לא השמיטו את החלק העבודה זרה שיש בזה איסורי ע"ז.

7. פסק בית דין

בספר **פסקי דין של בית הדין בירושלים** לדיני ממונות ובירורי יוחסין (חלק י' פס"ד המתחיל בעמ' של"ב) יש פסק דין בחתימת ידם של הדיינים: **אב"ד הג"ר אברהם דוב לוין** שליט"א, **הג"ר יהושע ווייס** שליט"א, **הג"ר מרדכי אהרן הייזלר** שליט"א, תמצית פסק הדין הוא:

א. אין ללמוד את ה"רפואות" של מדעי הקינזולוגיה, ו'מח אחד', ו'צ'קרה של הכתר', שכן מקורם באמונה בעבודה זרה, ופועל שלא בדרך הטבע על גוף האדם אלא בכח האנרגיה שמסביב לגוף באופן סגולי, ואלו המשתמשים בו כמקורו, הרי זו אמונה בעבודה זרה ממש, ואסור באיסור עבודה זרה.

ב. גם אלו שמסננים ומצנזרים את המדע משם העבודה זרה, ומשתמשים בתחליפים אחרים, הרי זה אסור באיסור קוסם קסמים מעונן ומנחש, או משום דרכי האמורי, שהרי אינו פועל בדרך הטבע אלא באופן סגולי. כל זה משום שה"רפואות" קינזולוגיה, 'מח אחד' ו'צ'קות, אין בהם כל בסיס מוכח של ריפוי בדרכי הטבע.

פסק הלכה

ממון פוסק הדור

הגרי"ש אלישיב שליט"א

הגידון הי' רפואת "קניזולוגיה" עם תורת הצאקרות, מרן הגרי"ש שליט"א הפנה את הבי"ד [שעוסק בזה], להגרד"א מורגנשטרן שיחקור בעבורו ועקב אחר הכתיבה, והוגה על פיו כמ"פ, עד שהסכים לנוסח זה לפרסמו, וכן יצא בספר "פסקי דין" כרך י' סימן מ"א, ונוספו עליהם עוד פוסקים שליט"א.

אין היתר להשתמש ברפואות אלטרנטיביות שמקורם בדעות עובדי עבודה זרה ויסודם בפעולות כחות לא טבעיים - אא"כ אפשר להוכיח שהוא עובד בדרך "הטבע" בדרכי הבירור.

ולא סגי בכך שהעוסקים ברפואות אלו מאמינים שהוא "טבע", ויש לחוש בזה משום קוסם קסמים מעונן ומנחש, או משום דרכי האמורי.

וק"ו אם לא השמיטו מכלל הלימודים את חלק הע"ז שבדבר, שיש בזה איסורי ע"ז.

ובאעזה"ח ביום ט"ו כסלו תשס"ז לפ"ק

דוד ארי' מורגנשטרן

עמוד מס 9 לא נחש ביעקב ארן, נועם אלימלך בן חיים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ג. כשם שאסור להשתמש במדע זה, כך אסור ללמוד אותו, מה גם שהקורסים המלמדים מדעים אלו הם לצורך ולתועלת, ולא כתיאוריה בעלמא, וע"י הלימוד משתמשים בהמשך ברפואה האסורה, וגם תוך כדי הלימוד מבצעים תרגילים שהם בכלל איסורי תורה אלו. ובנוסף, כיון שהביטויים הנלמדים לקוחים מע"ז, כל התיאוריות שסביבם גם המוגהים, יש בהם רוח טומאה שצריך להרחיקם ולהתרחק מהם.

בביאור לפסק הדין (שם), כותבים הדיינים שהפסק מתבסס על מכתבו הנחרץ של הגרד"א מורגנשטרן שהגרי"ש אלישיב זצ"ל סמך עליו לבירור עניין זה, ומכח הכרעתו הדין ברור גם כלפי דיני ממונות שהממון נדון כממון שבא מכח איסור. ובסוף הכרך (עמוד תקל"ה) הובא המשך הדברים מהגרד"א מורגנשטרן שליט"א, שם הוא כותב - שגם הגר"נ קרליץ שליט"א הסכים עמו על המכתב הנ"ל (מאידך גיסא, עיין לקמן דעת בית ההוראה בראשות הגר"נ קרליץ שליט"א).

והוסיף הגרד"א מורגנשטרן שליט"א - שיש להוכיח לאיסור גם מדברי הגר"מ פיינשטיין זצ"ל (שפרסם חתנו במכ"ע "המאור" רע"ב תשמ"ג עמ' 34), והמנחת יצחק (ח"ו סימן פ) שנוטים לאסור להתרפאות אצל רופא גוי המנתח על ידי העברת היד מעל מקום החתך - בלי סכין, אפילו אם אינו מזכיר שם עבודה זרה.

על ניתוח בלי סכין במקום פיקוח נפש - יש לציין לדברי הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל (שבט הלוי חלק ג' סימן קז) שאם הרופא מזכיר לחש ברור שצריך להחמיר ולאסור. ואם אינו מזכיר לחש - לא אומר לא איסור ולא היתר, וטוב שלא ללכת אחרי דברים כאלה.

עוד הובא בתחילת ספר לא נחש ביעקב: מכתבים מגדולי ישראל לאפרושי מאיסורא וגילוי דעת שאסור לטפל ב'מח אחד' הן מגדולי ארץ ישראל (אדר תשס"ו), הן מגדולי חו"ל (תמוז תשס"ו). וכן הכריע לאיסור גאב"ד העדה החרדית הגר"ר יצחק טוביה וויס שליט"א במכתב אור ליום ה' פנחס תשס"ח (אסופות א' עמוד 13 הערה 1).

בקובץ אסופות (א' עמוד 13 הערה 1) מצוטט מתוך מכתב מאת הגר"ח קנייבסקי שליט"א שאין לעשות כן. וכן שמעתי מאברך שהשיב לו הגר"ח במכתב, שלא להתרפאות ב'מח אחד' וכדומה. וחזר ושאל על אופנים שונים אם מותר? והשיב לו הגר"ח בשנית; אין שום נפק"מ - התורה לא רוצה שנעשה כאלו דברים.

מספר יהודי חשוב מתלמידי הגרי"ש אלישיב זצ"ל, עקב בעיה קשה עם בנו רצה ללכת לטיפול במח אחד ושאל את הגרי"ש אם ראוי לעשות כן, והשיב לו הגרי"ש - אין רוח חכמים נוחה הימנו.

הפולמוס בקובץ 'פעמי יעקב'

8. מצדדים לכאן ולכאן

מותר: בקובץ 'פעמי יעקב' (גיליון סח חודש אב תשס"ח, עמוד קי - קיח) מופיע מאמר ארוך (19 עמודים) ומקיף להתיר, מאת הגר"ר שמואל יצחק רוזנבלאט שליט"א מו"ץ בבני ברק. שם מביא את כל טענות האוסרים, ומברר היטב את כל צדדי העניין, ומסביר שהכל מדובר בתהליך טבעי בלבד, ללא שום התערבות של כוחות הטומאה. וסיים; עיקרי הדברים הצגתי לפני רבנים חשובים יושבי על מדין, והסכימו עמי.

כעבור מספר חדשים - בקובץ פעמי יעקב (גליון חודש שבט תשס"ט עמוד קלז ואילך) מופיע תגובות על מאמרו מאת 6 רבנים ודיינים.

צריך עיון: תגובה ראשונה, מאת הג"ר זלמן נחמיה גולדברג שליט"א אב"ד בית ההוראה לדיני ממונות הישר והטוב חבר בית הדין הגדול ירושלים; בו הוא כותב שאם הריפוי מתבצע בשמות עבודה זרה ודאי אסור. ואם באמת אין כל תועלת בהזכרת השמות הללו, ואין אלו המרפאים אז שפיר מותר, ויש לברר היטב אצל הבקיאין ברזי רפואה זו. ובשלמא דיקור סיני ושיקויים הומופאתיים מותר שהוא דבר המובן בשכל, והוחזק שמועיל, ולא נחשד בסרך עבודה זרה, אבל 'מח אחד' ודומיה, צריך עיון.

תלוי: תגובה שניה, מאת הג"ר יעקב שלמה מוזסון שליט"א מו"ץ דחסידי גור ירושלים, (שכבר האריך בזה בקובץ בית אהרן וישראל סימן תמוז תשס"ז ובקובץ אור ישראל תמוז ס"ו) בו הוא מסיק שזה ברור בהיסטוריה שהשורש לכל השיטות הללו בא מכתות שונות במזרח הרחוק, שפיתחו שיטות שונות לפני מאות שנים על בסיס אמונתם הכוזבת שכח האנרגיה בכחו לרפאות. אולם לגירסת מפתחי שיטת 'מח אחד' בארה"ב הטיפול אמנם יעיל אבל "לאו מטעמייהו" של עובדי האלילים אלא בהסברים עדכניים המתקבלים על לב השומעים. (כלומר; השיטה עברה 'גיר', ופנים חדשות באו לכאן).

לכן אם הטיפול מבוצע על ידי יהודי חרדי באמצעות מגע פיזי בלחיצת השרירים, אין לאסור משום דרכי האמורי. ובודאי שאינו אביזריהו דעבודה זרה. [והתנה, שאם יתפרסם אצל ציבור החרדים, שמקור הרפואה הוא במזרח הרחוק ויסודו בעבודה זרה, שוב יאסר משום דרכי האמורי].

אולם שלא בנוכחות המטופל כאשר המטפל לוחץ את השריר של עצמו, או אפילו לחיצת שריר של אחד מקרובי המשפחה של המטופל (הנקרא בלשונם 'טרנספר') יש לאסור משום 'דרכי האמורי', שהוא איסור תורה של וּבְחֻקֵיהֶם לֹא תִלְכוּ. ואם המטפל מגלה עתידות, עובר המטופל על תמים תהיה עם ד' אלקיך, שאסור מן התורה לחקור אחר העתידות. כפי שכתב הג"ר יעקב הלל שליט"א בספרו **תמים תהיה עיין שם**.

ואם מורה הוראות מעשיות למטופל שלא ניתן לדעתם על ידי הבנת השכל, יש לחשוש לאיסור משום דרכי האמורי. אבל אין בזה איסור של קוסם קסמים כיון שאינו נעשה על ידי כוחות כישוף. ואם המטפל מגלה מה שקרה בגלגולים קודמים, יש איסור של דרכי האמורי. בנוסף לאיסורים של דובר שקר, גניבה, אונאה, הטעית חבירו מדרך האמת להאמין בשקריו.

אסור בכל מצב: תגובה שלישית, מאת הג"ר יצחק מאיר מורגנשטרן שליט"א, ראש ישיבת תורת חכם ללימוד הנגלה והנסתר, מחבר ספר ים החכמה ירושלים. בו הוא תוקף בחריפות שכל מין פעולה שעושה האדם כדי שתגלה לו הנפש דבר הנעלם, הוא אסור גמור מן התורה בכל אופן שהוא אף שאינו על ידי כוחות הטומאה, משום קוסם קסמים. ומוסיף שאין כל חדש תחת השמש כי גילוי הנפש על ידי פעולת מישוש איברים, הוא מעשה בלעם כמבואר בגמ' (סנהדרין דף קה.).

ובדיקה מרחוק שלא נעשה על גוף החולה, אסור משום דרכי האמורי כמבואר בשו"ת פנים מאירות (ח"א לו). והרפואה על ידי המשכת השפע באופן סגולי מכח העבודה זרה שלהם למקומות הצריכים רפואה בגוף, אסור משום כישוף שחייבים עליו סקילה. וציין למה שהאריך בזה בספרו שו"ת ים החכמה (סימנים י"ג י"ז) שאסור בתוקף ללכת לטיפול בשיטת 'מח אחד', ולדעתו היא בכלל איסור כישוף וקוסם. וכן האריך לאסור במאמר ארוך ב'קובץ אסופות' (א' עמוד 13 ואילך).

לסיום הוא מעיר, יש אנשים ששומעים שיש רבנים מסוימים שהתירו 'מח אחד', וממילא מתירים את כל סוגי השיטות, גם דברים אחרים ששום פוסק לא התיר.

יש להמנע: תגובה רביעית, מאת הג"ר משה שאול קליין שליט"א שההוראה למעשה בזה היא שיש להמנע מכל שיטות הטיפול של 'מח אחד' וכדומה, ואף שטענת המטפלים שהכל הן פעולות טבעיות ופועלות בדרך הגיונית, על ידי בדיקת לחץ שרירי היד וכו' וכו', אין זה ברור שזו כל האמת (בלשון המעטה), וגם אם נניח כדבריהם עדיין יש לאסור משום שעדיין זה בגדר דבר שאין ברור דיו

לקהל הרחב. ואין זה משום 'מראית עין' בלבד, אלא מעיקר הדין שכל שאינו ברור לכל אופן פעולתו אסור משום 'דרכי האמורי'. אבל מסאג' וכדומה מותר כיון שמובן התועלת לקהל הרחב.

אסור בהחלט: תגובה חמישית, מאת הג"ר נחמן טירנהויז שליט"א שאסור משום רפואה בעבודה זרה ואף כשאין מזכיר את השמות זה פועל מכוחות הטומאה ועבודה זרה, ואין בכח אנשים פשוטים להיות בדרגה של רבי מאיר שתוכו אכל וקליפתו זרק.

אסור בהחלט: תגובה שישית, מאת הג"ר יהושע הלוי לוי שליט"א כולל חזון איש (הישן) בני ברק. דנראה פשוט כביעתא בכותחא שביטויים הסיניים שלוחשים אותם המרפאים, אסור משום עבודה זרה ואסור להכניסם לבית המדרש משום לא ישמע על פיך. וגם כשאין מזכירים אותם נשאר בשיטה זו כח טומאה וסרך אמונתם הקלולקת.

ומכיון שאפשר לטפל גם שלא בנוכחות המטופל, מוכח כאלף עדים שיש כאן משהו רוחני שיסודו בעבודה זרה שחש את האנרגיות; ויש לחוש לאיסורי עבודה זרה, כישוף, לא תנחשו, דרכי האמורי, וקוסם קסמים. וכל ההולך לקורסים אלו מניח את כספו על קרן הצבי, שכן הכל מבוסס על 'שיטת הפירמדה'.

דעת המתירים

9. מושב בית דין

מאיך הג"ר מרדכי גרוס שליט"א הוסיב בית דין מיוחד על 'מח אחד', וחקר ודרש ובירר אצל כמה מומחים והעלה להתר. והוסיף שרוב המטפלים בסדר אולם ישנם מטפלים המגיעים למחוזות לא רצויים, ולכן יש לברר מתחילה אל מי ללכת. והעמיד בזה ל'מרא דשמעתתא', את הג"ר אהרון מיטלמן שליט"א, רב שכונה במודיעין עילית מו"ץ וראש כולל חשוב, שישב על מדוכה זו במהלך 3 שנים וחקר את הנושא לרוחבו ולעומקו, מבחינה מציאותית - עובדתית - ומדעית. ולדעתו שיטת "מח אחד" ודומיה מותרים בתכלית, שכן שיטה זו מוסברת בצורה טבעית, לא מיסטית ולא קשורה לסגולות או לכוחות טומאה וכישוף.

לדברי הגר"א מיטלמן, המצטרפים להתיר 'מח אחד' ללא פקפוק הם, הגר"א פאלק שליט"א בעל "מחזה אליהו", והגר"ר גבריאל קרויס שליט"א גאב"ד מנצ'סטר.

ומוסיף הגר"א מיטלמן שהוא עצמו, יחד עם שני רבנים נוספים, דיברו על העניין עם הגר"ש אלישיב זצ"ל, שלא אסר את השיטה באופן ספציפי, אלא עיקר הפסק היה, שאם ניתן להסביר את השיטה על פי דרכי הטבע (וכפי שנכתב במפורש במכתב הנ"ל שפורסם בשמו) הרי שאין בכך איסור, ולמעשה זה מוסבר היטב על פי הטבע.

לדעת בית הוראה של הגר"נ קרליץ שליט"א - 'מח אחד' מותר. אך יש להזהר מאוד ללכת רק לאדם ירא שמים. היתר זה ב'מח אחד' הוא גם כאשר המטופל אינו ליד המטופל (כגון דרך הטלפון וכדומה).

שמעתי מאחד מהמטפלים שבתחילת דרכו נכנס אל הגר"מ הלברשטאם זצ"ל שהתיר לו לרפא על ידי 'מח אחד' ונתן לו הוראות מפורטות מה מותר ומה אסור, והוסיף שמטולטלת אסור (ר.פ.). וכן שמעתי בשם חתנו הג"ר מתתיהו דייטש שליט"א שמותר להתרפאות בשיטת 'מח אחד' ואין בזה חשש של דרכי האמורי.

וכן מפורסם להתיר 'מח אחד' בשם כ"ק האדמו"ר מאמשינוב שליט"א, וכן שמעתי על אברך חסיד ויזניץ מונסי שנכנס לשאול את כ"ק האדמו"ר מויזניץ מונסי שליט"א האם מותר לו לטפל במח אחד והתיר לו את השיטה הנפוצה בתנאים מסוימים, ואף האדמו"ר שולח אליו אנשים. וכן שמעתי להתיר בשם הג"ר מרדכי גולדשטיין שליט"א (א.ה.). וכן מורה להתיר הג"ר מרדכי פרידלנדר שליט"א, רב שכונת שומרי החומות ברמת שלמה, והגר"ר עמרם הופמן שליט"א מו"צ העדה החרדית.

לדעת הג"ר משה ברנדסדופר שליט"א (בספרו היכל הוראה חלק א' סימן קי"ז), בשם אביו הג"ר מאיר ברנדסדופר זצ"ל, מותר להתרפאות בשעת הצורך ב'מח אחד'. ושמעתי מהג"ר שמעון עוזר ברנדסדופר שליט"א בשם אביו הג"ר משה ברנדסדופר שליט"א שבהוראה למעשה מותר גם לשאר צרכים, אם מרגיש שזה מועיל לו ביותר, ואין לו דרך אחרת להיעזר בו.

עוד סברא להתיר, שמעתי מכמה חכמי הוראה שליט"א, שבאמת אין כאן שום כח מרפא ואינו מועיל כלום ואין בזה שום כוחות נסתרים, וכולו דמיון הבל הבלים. ולכל היותר זה בגדר רפואה על ידי 'דמיון מודרך' ופסיכולוגיה, המסייע במקרים רבים, כפי שכל פסיכולוג טוב מסייע למטופליו. ועוד שמקשיבים לצרות של המטופל, וכבר אמרו חז"ל דאגה בלב איש ישיחנה, ולכן מותר.

וכעין מה שכתב בבאר היטב (סימן קע"ו ס"ק א') דכישוף שנאסר הוא רק כשיש לו כח ממשי, ולא כשאין בו ממש. ואם יש לדון צד איסור זה רק מצד דיני גזל, שהמטופל משלם על דבר שאין בו ממש, ובאמת אינו מועיל לו כלום (ש.ר.).

רק אם המטופל כאן: שמעתי מהגרמ"ט דינקל שליט"א, שמותר להתרפאות ב'מח אחד' רק כאשר המטופל ליד המטפל ולא רק משום מיחזי, אלא גם מצד שורת הדין. [ואף שיש מקום לבעל דין לחלוק שמכך שאפשר לעשותו מרחוק נמצא שלא הקורבה גורמת בכל זאת יש להקל אם המטופל כאן].

דיקור סיני: סברא נוספת להתיר שמעתי, שהרי שיטת הדיקור הסיני נחשבת לשיטה מותרת, מפני שהיא התקבלה כבר כשיטה טבעית ומסתברת, שיצאה על ידי כך מכלל איסור "דרכי האמורי". ויש לשאול האם ההסברים של שיטת הדיקור הסיני, משכנעים יותר מ'מח אחד'? ואולי גם שיטת 'מח אחד' יתקבל כך בעוד מספר שנים?

תודה מיוחדת: לכל העוזרים, בפרט להג"ר אלחנן גרין שליט"א מאחוזת ברכפלד, ולהג"ר עקיבא משה סילבר שליט"א - בן הג"ר יצחק אייזיק סילבר שליט"א על הסיוע הרב בליבון ובירור הנושא. חלק מהדברים הם מתוך מאמרו של הג"ר שמואל ברוך גנוט שליט"א (בעל מחבר ספר שלהי דקייטא, ועוד ספרים). ❖

הערות מבני החבורה

חיבור רוחני

המתירים מוכיחים את שיטתם ממקורות שונים, ונצטט את חלקם. עצם המציאות של חיבור רוחני בין אנשים, אנו מוצאים באיוב ובחביריו. ועיין במה שכתב הג"ר שלום מרדכי הכהן שוואדרון זצ"ל (המהר"ם מבראזן; בספרו תכלת מרדכי - פרשת שלח אות לא) בשם חכמי הטבע, שאדם יכול להתחבר לאדם שעומד לידו עד שהחולה יכול לדעת מה בלב הרופא, ואיזה תרופה הוא צריך לקחת בשביל להתרפא. אולם כאשר ילבש כלאים לא יוכל להתחבר אליו, ולכן צייתה תורה שלא ילבש כלאים, שלא להבדיל קשר האנושי זה לזה. ועיין שם שהפריך טעם זה ממה שמותר כלאים בציצית.

מציאות רגשית המתבטאת בביטוי פיזי בגוף, מצינו בגמ' (גיטין דף נו.), שבזמן חורבן בית המקדש רבן יוחנן בן זכאי יצא לקבל את פני הדוכס, בינתים הגיע שליח מרומי לבשר שמת הקיסר, והחליטו חשובי רומי להמליכו למלך. והיה הדוכס לבוש מנעל אחד ורצה ללבוש את הנעל השני ולא הצליח, רצה להוריד את הנעל הראשונה ולא הצליח, אמר לו רבן יוחנן בן זכאי שזה בגלל שהגיע אליו שמועה טובה, וכתוב: שמועה טובה תדשן עצם, ונתדשנו אבריו משמחת השמועה. כעת יעבירו שונאו לפניו, כלשון הפסוק ורוח נכאה תיבש גרם, וכאשר תכאה רוחך מחמת השונא תיבש העצם שלך. וכן מצינו מציאות של נעשה בשרו חידודין חידודין.

ועיין בספר של הג"ר חיים קמיל זצ"ל (עבודת חיים שער ח' עמוד קצו) שהביא מבעל ההפלאה (בספרו 'פנים יפות' בראשית לז לה) על הפסוק צמאה נפשי לאלקים לקל חי שכאשר חושב על אדם, מיד השני מתגעגע אליו. וגזירה על המת שישתכח מן הלב, תחילתו במת שנגזר על המת שלא יהא לו שייכות לחי אחרי י"ב חודש, וממילא משתכח מלבו של החי. ועיין שם מה שפירש בזה כלפי חודש אלול את הפסוק אני לדודי ודודי לי.

זה גם היסוד של תורת ההיפונזה ששייך להרגיש את רגשות האדם מרחוק. והתירו בעל הערוך לנר בשו"ת בנין ציון (חלק א' ס"ז).

בהקדמה לספר חובות הלבבות - כי החכמה תקועה בתולדות האדם וטבעו ובכח הכרתו, כמים הטמונים בלב הארץ. והנבון המשכיל ישתדל לחקור על מה שיש בכחו ובמצפונו מן החכמה, לגלותו ולהראותו וישאבנה מלבו. ❖

'עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823

הנושא לשבוע הבא גליון מספר 80 יום ד' פרשת וילך ג' תשרי תשע"ז.

האם מותר לשאול במטולטלת? - מסכת פסחים דף קיג:

ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

נא לתרום בעין יפה להמשך הופעת הגליונות!

לקבלת הגליון בדוא"ל 5047867@gmail.com